

به نام آن که جان را فکرت آموخت

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
دانشکده پرستاری و مامایی

گروه آموزشی مامایی و بهداشت باروری طرح درس نظری و عملی (Course plan)

شماره درس: ۵۱۸۳۳۲

نیمسال تحصیلی: نیمسال اول ۱۴۰۵-۱۴۰۶

مکان برگزاری:

شماره تماس: ۳۷۹۲۷۵۱۳

Email: kohan@nm.mui.ac.ir

عنوان درس: بهداشت مادر و کودک و باروری

نوع و تعداد واحد: ۲ واحد نظری

دروس پیش نیاز: نوزادان، بارداری و زایمان، اصول خدمات

بهداشتی، روانشناسی و اصول تغذیه

فراگیران: ترم ۵ کارشناسی پیوسته مامایی

روز و ساعت برگزاری کلاس: چهارشنبه ها ساعت ۱۰ تا ۱۲

مسئول درس: دکتر کهن

مکان و زمان حضور در دفتر کار: دانشکده پرستاری و مامایی -

طبقه... شماره اتاق... روزهای... ساعت....

اساتید درس: دکتر کهن، دکتر جانی قربان، دکتر کاظمی،

دکتر صوابی، دکتر صالحی

آشنایی با حیطه‌های مختلف سلامت خانواده و جوانی جمعیت از جمله سلامت مادران، کودک سالم، جمعیت‌شناسی و فرزندآوری و جوانی جمعیت، سلامت میان‌سالی، سالمندی یکی از ضروریات حرفه مامایی است. فراگیران در این درس با کاربرد یافته‌های علمی و دستورالعمل‌ها و برنامه‌های وزارت بهداشت در حوزه بهداشت مادر و کودک و باروری و مسائل پیرامون آن آشنا می‌شوند.

هدف کلی برنامه درس: ۱- آشنایی با اپیدمیولوژی، ساختار و برنامه‌های شبکه بهداشت و درمان کشور و مفهوم بهداشت مادر

کودک و باروری

۲- آشنایی با خدمات و برنامه‌های کشوری سلامت مادران، مراقبت‌های قبل، دوران بارداری و پس از زایمان

۳- آشنایی با خدمات و برنامه سلامت کودکان، پایش رشد و تکامل روانی اجتماعی کودکان، اصول تربیت جنسی کودکان، تغذیه با

شیر مادر، تغذیه تکمیلی، سلامت نوجوانان، بهداشت مدارس

۴- آشنایی با برنامه واکسیناسیون کشوری، واکسن‌ها (انواع، عوارض و آموزش به مادر) و زنجیره سرد

۵- آشنایی با جمعیت‌شناسی و شاخص‌های بهداشتی جمعیتی، جوانی جمعیت، باروری سالم، روش‌های پیشگیری

۶- آشنایی با برنامه‌ها و خدمات سلامت میان‌سالی و سالمندی

۷- آشنایی با پرونده خانوار الکترونیک (سامانه سیب)

اهداف اختصاصی:

۱. انواع مطالعات اپیدمیولوژیک و تحلیل و کاربرد آنها را بداند

۲. ساختار ارایه خدمات اولیه سلامت در کشور و محتوی آن را بداند

۳. برنامه سلامت مادران ایران را بشناسد.

۴. مشاوره قبل از ازدواج و مراقبت قبل از بارداری و مراقبت‌های دوران بارداری و بعد از زایمان را بشناسد.
۵. برنامه سلامت کودکان ایران را بشناسد.
۶. اهمیت انقلاب بقا کودک را موردتوجه قرار دهد، پایش رشد و تکامل و تفسیر منحنی رشد کودک را بداند.
۷. مراقبت از کودک بیمار را بر اساس دستورالعمل کشوری را بداند.
۸. تغذیه با شیر مادر، مزایای شیر مادر و نحوه ذخیره آن و مشکلات شیردهی را بشناسد.
۹. تغذیه تکمیلی، تغذیه کودک در سنین مختلف و مشکلات شایع تغذیه کودکان را توضیح دهد.
۱۰. برنامه کشوری واکسیناسیون را بشناسد و نحوه ساخت انواع واکسن‌ها را بداند.
۱۱. اهداف و اجزا برنامه مراقبت میانسالان و سالمندان کشوری را بشناسد.
۱۲. جمعیت‌شناسی و مراحل جمعیتی را با ذکر مثال تعریف نماید و هرم جمعیتی را توضیح دهد.
۱۳. اهداف باروری سالم، قانون خانواده و جوانی جمعیت و روش‌های پیشگیری از بارداری را بداند.

روش تدریس (در جلسات حضوری، آفلاین و جلسات آنلاین):

۱. سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)
۲. بحث در گروه‌های کوچک
۳. یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)
۴. یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی
۵. یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
۶. روش یادگیری مبتنی بر مورد (case based learning)
۷. کلاس درس وارونه
۸. نوشتار تاملی

وظایف فراگیران (در جلسات حضوری، آفلاین و جلسات آنلاین):

۱. در جلسات حضوری/آنلاین با رعایت نظم کلاسی به موقع حضور داشته باشد.
۲. حضور فعال در کلاس‌های حضوری/آنلاین (مشارکت در پرسش و پاسخ‌ها)
۳. انجام فعالیت‌های یادگیری نظیر انجام تکلیف (حضوری/آفلاین)، شرکت در آزمون و شرکت در بحث‌های گروهی و پاسخدهی سوالات به منزله فعالیت کلاسی محسوب می‌شود.
۴. شرکت در آزمون‌های مجازی، آزمونک‌های کلاسی، میان ترم و پایان ترم الزامی است.

قوانین و مقررات کلاس (در جلسات حضوری، آفلاین و آنلاین):

- آئین نامه رفتار و پوشش حرفه ای دانشجویان طبق شیوه نامه اجرائی (موجود در سایت دانشکده پرستاری، قسمت معاونت آموزشی، اداره خدمات آموزشی، آیین نامه پوشش حرفه ای) رعایت گردد.
 - بر اساس مصوبه آئین نامه آموزشی نحوه برخورد با غیبت دانشجویان در کلاس به شرح زیر است.
- الف) غیبت در جلسات درس تا سقف مشخص شده در آئین نامه آموزشی مربوطه در صورتی مجاز خواهد بود و مشمول کسر نمره نخواهد گردید که با ارائه مدارک مستند و گواهی معتبر و تأیید شده و با تشخیص مدیر گروه مربوطه مجاز شناخته شود.
- ب) نحوه برخورد با غیبت غیر موجه دانشجو در کلاس درس در سقف کمتر از $\frac{4}{17}$ (چهار هفدهم) بشرح زیر می باشد:
- یک جلسه غیبت غیرموجه	قابل بخشش
- دو جلسه غیبت غیرموجه	کسر ۱ نمره
- سه جلسه غیبت غیرموجه	کسر ۲ نمره

- چهار جلسه غیبت غیرموجه کسر ۴ نمره
 ج) در خصوص نحوه برخورد با تعطیلی کلاس (غیر مجاز) که به صورت گروهی انجام می شود به ازای هر جلسه استاد می تواند تا سقف ۲ نمره کسر نماید.
بدیهی است غیبت بیش از حد مجاز (۴/۱۷) منجر به نمره صفر در درس خواهد بود و در صورت مجاز بودن غیبتها با ارائه مستندات و اخذ موافقت شورای آموزشی دانشکده، موجب حذف درس خواهد شد.

- سیاست های مسئول درس در مورد تاخیر و هرگونه تخطی از آیین نامه انضباطی دانشجو در کلاس درس:
 - دانشجویان موظف هستند در زمان مقرر در کلاس حضور یابند و در صورت تأخیر، منطبق با سیاست های انضباطی برخورد می شود.
 - هرگونه رفتار نامناسب، صحبت های نامربوط، استفاده نادرست از وسایل الکترونیکی، یا ایجاد مزاحمت در کلاس ممنوع است.
 - دانشجویان باید احترام متقابل با استاد و هم کلاسی ها را رعایت کنند.
 - موارد تخطی از سیاست های انضباطی ممکن است منجر به تذکر کتبی، کاهش نمره، یا در موارد جدی تر، ارجاع به مراجع ذی ربط در دانشگاه شود.

نحوه ارزشیابی دانشجو و نمره دهی:

ردیف	فعالیت	نمره از ۲۰
۱	انجام تکالیف و فعالیت های یادگیری در زمان مقرر	۱
۲	مشارکت فعال در فعالیت های کلاسی و بحث های آموزشی	۱
۳	آزمون های کلاسی	۱
۴	فعالیت های فردی و گروهی، حل مسئله و مطالعه موردی	-
۵	امتحان میان ترم	۷
۶	امتحان پایان ترم	۱۰
جمع		۲۰

منابع اصلی:

۱. بهداشت مادر، کودک و باروری، مولفین: تیم مدرسین، انتشارات کنکاش، اصفهان، ۱۴۰۵
۲. CD حاوی دستورالعمل های وزارت بهداشت درباره سلامت خانواده . کهن و همکاران
۳. کتاب ۱۰۰۰ تست بهداشت مادر و کودک و باروری
۴. راهنمای ۱۰۰۰ روز طلایی: از تصمیم به بارداری تا دو سالگی ، انتشارات کنکاش ۱۴۰۴

منابع پیشنهادی برای مطالعه بیشتر:

۱. حاتمی حسین و همکاران. درسنامه بهداشت جامع عمومی جلد یک و دو و سه. مباحث مرتبط
۲. کلیشادی رویا، تغذیه کودک و نوجوان در سلامت و بیماری. فصول منتخب. آخرین چاپ، انتشارات دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان. اصفهان

۳. دستور العمل های وزارت بهداشت و درمان در مورد مراقبت های ادغام یافته سلامت مادران، مراقبت های ادغام یافته کودکان سالم، مراقبت های ادغام یافته ناخوشی های اطفال، تغذیه دوران بارداری، بیمارستان های دوستدار مادر، مدیریت در بهداشت باروری، نظام پایش و ارزشیابی مرگ مادر، واکسیناسیون، تغذیه کودک، تنظیم خانواده

۴. سونیا آرزومانیاس، درسنامه ی پرستاری کودکان و ونگ، فصل رشد و تکامل کودک، نشر جامعه نگر، آخرین چاپ

۵. فصول مشاوره قبل از بارداری، مراقبت های دوران بارداری و تنظیم خانواده. بارداری و زایمان ویلیامز. آخرین چاپ.

۶. تربیت جنسی کودکان، راهنمای والدین و مربیان کودکان ۰ تا ۶ سال چاپ ۱۴۰۴

۷. تربیت جنسی کودکان، راهنمای والدین و مربیان کودکان ۶ تا ۱۲ سال چاپ ۱۴۰۴

توجه:

استاد محترم، لطفا متناسب با محتوای هر جلسه، شیوه ارائه **حضور، آنلاین یا آفلاین** و فعالیت یادگیری مورد انتظار دانشجویان را در جدول مشخص فرمایید.

جدول زمان بندی ارائه برنامه درس بهداشت مادر و کودک و باروری. نیمسال اول ۱۴۰۵ - ۱۴۰۶					
روز و ساعت برگزاری: چهارشنبه ساعت ۱۰ تا ۱۲ مکان برگزاری: کد گروه:					
ردیف	تاریخ	عنوان جلسه	نوع جلسه	آمادگی لازم دانشجویان قبل از شروع کلاس / فعالیت یادگیری	مدرس
۱	۱۴۰۵/۷/۱	معرفی طرح درس: بهداشت مادر و کودک در بیانیه بهداشت برای همه (HFA)، مراقبت های اولیه بهداشتی (PHC)، سازمان های بین المللی مرتبط با سلامت. ساختار ارائه مراقبتهای سلامت در ایران، پزشک خانواده، برنامه های جوانی جمعیت و سلامت خانواده	☐ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	مشارکت فعال و انجام تکالیف	دکتر کهن
۲	۱۴۰۵/۷/۸	سلامت مادر کودک و باروری، کنفرانس جمعیت و توسعه (ICPD)، برنامه توسعه هزاره (MDG)، توسعه پایدار SDG، بهداشت باروری (reproductive health) و شاخص توسعه انسانی HDI	☐ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	مشارکت فعال و انجام تکالیف	دکتر کهن
۳	۱۴۰۵/۷/۱۵	معرفی برنامه سلامت مادران ایران - سلامت خانواده، مشاوره قبل از ازدواج، مشاوره و مراقبتهای قبل از بارداری بر اساس برنامه کشوری و سامانه سیب	☐ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	مشارکت فعال و انجام تکالیف	دکتر جانی قربان
۴	۱۴۰۵/۷/۲۲	مشاوره و مراقبتهای دوران بارداری بر اساس برنامه کشوری	☐ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	مشارکت فعال و انجام تکالیف	۲ جلسه دکتر جانی قربان (یک جلسه اضافه)

۵	۱۴۰۵/۷/۲۹	مراقبت‌های دوران بارداری ، آمادگی برای زایمان و بعد از زایمان بر اساس برنامه کشوری سلامت مادران	حضور ☐ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت فعال و انجام تکالیف	دکتر جانی قربان
۶	۱۴۰۵/۸/۶	معرفی برنامه کشوری کودک سالم: مراحل پایش رشد و تکامل جسمی- روانی- اجتماعی کودکان(تولد زودرس و ترم) تا ۱۸ سال، غربالگری جسمی و تکاملی - پیشگیری از حوادث	حضور ☐ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت فعال و انجام تکالیف	دکتر کاظمی
۷	۱۴۰۵/۸/۱۳	ادامه: مراحل پایش رشد و تکامل جسمی- روانی- اجتماعی کودکان تا ۱۸ سال، غربالگری جسمی و تکاملی - پیشگیری از حوادث و خشونت علیه کودکان	حضور ☐ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت فعال و انجام تکالیف	دکتر کاظمی
۸	۱۴۰۵/۸/۲۰	اداره مشکلات شایع کودکان سوءتغذیه در کودکان، تب ، دندان‌درآوردن- نفخ- یبوست، بی اختیاری دفع، شب‌ادراری- کم‌اشتهایی و...	حضور ☐ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت فعال و انجام تکالیف	دکتر کاظمی
۹	۱۴۰۵/۸/۲۷	اصول و اهمیت تغذیه با شیر مادر، پیشگیری و درمان مشکلات مادر و کودک در شیردهی(احتقان، زخم نوک پستان، ماستیت و سوختگی پستان، نیپل فرورفته. سرطان پستان...)، مکمل ها، نحوه از شیر گرفتن در پایان ۲ سالگی	حضور ☐ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت فعال و انجام تکالیف	دکتر کهن
۱۰	۱۴۰۵/۹/۴	اصول تغذیه تکمیلی، برنامه شروع تغذیه تکمیلی، تغذیه کودک در سنین مختلف، مکمل ها و مشکلات تغذیه کودکان تا ۵ سالگی، آموزش مهارت کنترل دفع ادرار (toilet training) و آموزش والدین برای تربیت جنسی کودکان امتحان میان ترم	حضور ☐ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت فعال و انجام تکالیف	دکتر کهن
۱۱	۱۴۰۵/۹/۱۱	برنامه کشوری واکسیناسیون ۱۳۹۴ و انواع واکسن ها (عوارض - نحوه تزریق و آموزش به مادران)، اصول و اجزا رعایت زنجیره سرد - معرفی واکسن های کوید ۱۹ کاربرد آن در بارداری و شیردهی و اداره عوارض سامانه سیب (کلاس عملی)	حضور ☐ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت فعال و انجام تکالیف	دکتر صالحی جلسه ۲
۱۲	۱۴۰۵/۹/۱۸	جمعیت‌شناسی، مراحل جمعیتی، هرم های جمعیتی، تحلیل وضعیت شاخص های جمعیتی و باروری کشور- چالش های فرزندآوری ایران، معرفی ماده های قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت با تحلیل ماده های قانونی مرتبط با سیستم سلامت با ارایه جایگاه مامایی	حضور ☐ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت فعال و انجام تکالیف	دکتر کهن
۱۳	۱۴۰۵/۹/۲۵	روش های هورمونی خوراکی پیشگیری از بارداری: کاربرد - عوارض- منع مصرف - مشاوره (ایفای نقش) LD ، مینی پیل ، روش های هورمونی تزریقی پیشگیری از بارداری(با تاکید بر سیکلوفم و DMPA)؛ کاربرد- عوارض- منع مصرف - مشاوره (عملی)	حضور ☐ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت فعال و انجام تکالیف	دکتر صوابی جلسه یک جلسه اضافی
۱۴	۱۴۰۵/۱۰/۲	روش های سدی، روش های آگاهی باروری، روش های اورژانسی پیشگیری از بارداری با ذکر سناریو ها، روش های پیشگیری از بارداری دائمی (توبکتومی. وازکتومی)	حضور ☐ آنلاین ☐ آفلاین ☐	مشارکت فعال و انجام تکالیف	دکتر صوابی

			و روش شیردهی در پیشگیری از بارداری- مشاوره (عملی)		
دکتر کهن ۲ جلسه همراه با برگزاری کارگاه عملی	مشارکت فعال و انجام تکالیف	☐ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	معرفی انواع روش‌های داخل رحمی- مشاوره- تکنیک های جایگذاری آیودی با استفاده از فیلم و مولاژ، پی گیری مددجو بعد از جایگذاری و درمان عوارض خفیف و هشدارها - خارج کردن آیودی	۱۴۰۵/۱۰/۹	۱۵
دکتر صوابی	مشارکت فعال و انجام تکالیف	☐ حضوری ☐ آنلاین ☐ آفلاین	برنامه ریزی فرزندآوری در مراقبت‌های ویژه و بیماری های مزمن : چاقی - دیابت - قلبی - ریوی - کلیوی- صرع - لوپوس و روش‌های نوین پیشگیری از بارداری	۱۴۰۵/۱۰/۱۶ جبرلنی به دلیل تعطیلی	۱۷

لینک کلاس مجازی: <https://meet.mui.ac.ir/drkohan/>

تاریخ امتحان میان ترم:

تاریخ امتحان پایان ترم (بر اساس تقویم آموزش)